

3

COLLECTIONES
THEOLOGICARVM

Quarundam Conclusionum,
ex diversis Authorum
sententiis, perquam bre-
ves sparsim ex-
cerptæ.

Opera, et industria Thomæ
Chounci, de Alfristonio in
Comitatu Suffexiæ
Armigeri. X

DEVT. 29.

*Quæ occulta sunt, penes Dominum De-
um nostrum, quæ revelata nobis et
filiis nostris.* — 208

LONDINI,
Impensis Henrici Seyle.
1635.

Reverendissimo, &
Honoratissimo Præsu-
li GVLIELMO Domi-
no Archiepiscopo Can-
tuariensi, Primati, &
Metropolitano totius An-
glia & serenissimæ Regiæ
Majestati a sacris
Consiliis.

Vereor Honorati-
ssime, & Reve-
rendissime Præ-
sul, ne temerarium nimis
inceptum videatur, me,
hominem laicum, Ampli-
tudini tuæ parè igno-
tum, minutula hæc, &
A 3 levi-

Epistola

leviuscula, tamque venerandi Præsulis oculis prorsus indigna offerre; Cum tamen istiusmodi sunt, utpotè collectiones, quæ ne laicum quidem dedeceant, et talia, quæ, ex animo religiosissimi & prudentissimi Regis, ommissâ curio'sâ investigatione, promissa in Scripturis proponunt generalia: nec videantur sensum articulorum Ecclesiæ Anglicanæ in litterali & grammaticali, nedum in affixe verborum sensu transgredi: nec sensu differre ab antiquis, & modernis, melioris notæ, Scriptoribus:

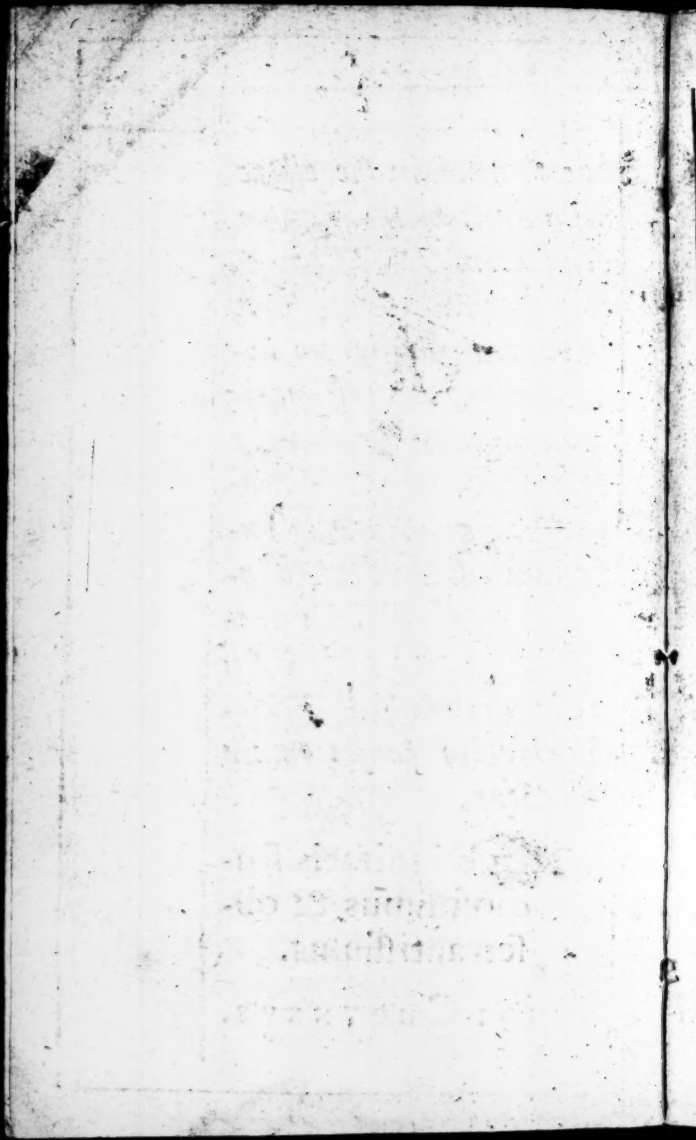

Dedicatoria.

bus : mihi in spe est te non minus mitem, quam prudentem rerum aestimatorem, qualiacunq; sunt, in partem faciliorem accepturum : nec testimonium, erga te reverentiae et observantiae dedignaturum, quantumvis exiguum, si quidem ab intimo ejus affectu procedens, qui tibi optimè (si quis unquam) de Ecclesiâ merito fausta omnia precatur.

Tuæ Dignitatis studiosissimus & observantissimus.

THO: CHOYNEVS.

Lectori.

Væ tibi offeruntur, Amice Lector, collectiones sunt ex sacris Scripturis, & ex gravium, eruditorumque Theologorum, hinc, illinc, inter se dissentientium operibus, sparsim excerptæ: Quam in illis me gesserim foeliciter tibi judicandum relinquo, si boni consulas,

Lectori.

mercedem rependis,
si quicquam profectui
conferant: abundè sa-
tis est, habet quod ex-
optat.

Tui studiosus,

T. C.

Collectiones de a-
liquibus Theolo-
giæ partibus.

I **D**E Deo.
2 De Crea-
tione.

3 De Præscientia.

4 De Providentia.

5 De Redemptione.

6 De Electione et Re-
probatione.

7 De Verbo Dei quod
diversitas opinionum in
Scripturis exponendis pe-
riculosa sit Christianismo.

8 Quenam sit mani-
festatio veritatis Scrip-
turarum

turarum quæ ex privata
opinione oritur.

9 Quod veritas Scrip-
turarum in sensu verbo-
rum, potiùs quàm in ver-
bis consistat.

10 Qualis sit certitu-
do de sensu Scripturarum
quæ ex traditione oritur.

11 De visibilitate Ec-
clesiæ.

12 De Vnitate Eccle-
siæ.

13 De Episcopatu.

14 Qualis sit guber-
natio Ecclesiæ ex Episco-
patu.

15 An Apostolis æquè
ac Petro successum fuit in
Episcopatu.

16 Qualis

16 Qualis sit Romana
Ecclesia.

17 Qualis sit Episcopa-
tus in Anglia.

18 Qualis sit authori-
tas Regum & Principum
in Ecclesiam.

19 Deum legis naturæ
authorē esse.

20 Amisum in Ada-
mo, in Christo quomodo
restitutum.

21 Natura, si non ex
Deo adiuta, spiritualia
non intelligit.

22 Deus prius dat fi-
dem, spem, charitatem,
&c. quam in actu con-
summato iustificat.

23 Ex quibus dicatur
fidem

fidem esse substantiam rerum sperandarum, &c.

24 Quanam sit fides de qua Apostolus II. ad Hebr.

25 Omnes divinas veritates esse æquè credendas.

26 De effluentia consequentiarum fidei ex fide.

27 De connaturalitate fidei ad spem firmam sive fiduciam.

28 De connaturalitate fidei & spei ad charitatem.

29 De connaturalitate fidei, &c. et charitatis ad adhesionem, obediendi

et

et complacendi desiderium, &c.

30 De connaturalitate fidei, &c. et desiderii complacendi ad applicationem.

31 De connaturalitate fidei, &c. et applicationis ad sanctificationem.

32 De connaturalitate fidei, &c. et sanctificationis ad justificationem.

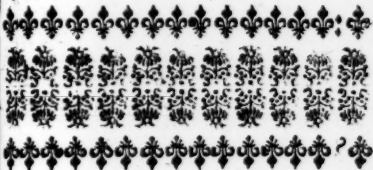
33 De connaturalitate fidei, &c. et justificationis ad salvationem.

34 Efficaces Dei misericordias non recte dici leves suasiones.

35 Quenam sit salutis nostræ certitudo.

I
co
A
q
co
co
cr
r
n
q
p

Approbatio.

Augusti 26. 1634.

Perlegi hunc librum, cui
Titulus (Collectiones
Theologicarum quarundam
conclusionum ex diversis
Authorum, sententiis per-
quam breves sparsim ex-
cerptæ) qui quidem liber
continet folio 100. an-
circa: In quibus nihil repe-
rio sana Doctrina, aut bo-
nis moribus contrarium,
quo minus cum utilitate
publica imprimantur, ita
tamen

tamen ut, si non intra tres
Menses typis mandentur,
hac licentia sit omnino ir-
rita.

Gulielmus Haywood.

COLLECT-

COLLECTIONES
Theologicae.

COLLECT. I.

De Deo.

DEVM esse tri-
num, & u-
num, spiri-
tum maxi-
mè excellentem, invi-
sibilem, infinitum, om-
nipotentem, esse mun-
di creatorem, uno co-
demque

demque intuitu omnia
præsentia, & futura, vi-
dere, & discernere, pro-
videntia disponere, &
gubernare omnia, esse
mundi Redemptorem,
justum, & misericor-
dem esse, non aliqui
digni, suo nomine,
Christiani in dubium
vocarunt: nec de at-
tributis maximè Deo
propriis, sed de modo
excellentiæ & existen-
tiæ motas aliquan-
audivimus controver-
sias: In quarum inqui-
sitione, supponimus
rectè poni, in Deo non
aliquid esse, quod ex-
tra

tra ipsum quæfiveris,
nec de illo prius, vel
posterius dici posse,
Attamen (cum res
conjunctæ & inter-
mixtæ in confuso sunt,
& absque partitione
ab hominibus vix in-
telligantur) ut ea, quæ
ad divinam spectant
naturam, rectius, &
sine confusione conci-
piantur, necesse est ac-
tiones à Deo emanan-
tes, unam ante alte-
ram, secundum gra-
dum ordinis, quoad
nos, considerari: Et
cum homines vix in-
telligant quò eveniat
præ-

præscientiam, redemptionem, providentiam, electionem, sive dispositionem circa res, in intellectu, præcedere res ipsas, ideo de Creatione, virtute cujus res sunt, & fiunt, prima erit nostra inquisitio.

COLLECT. II.

De Creatione.

CVm tanta sit in Deo gloriæ, & bonitatis excellentia, quæ captum humanum, & apprehensionem planè tran-

transcendit omnem :
certæ tamen manife-
stationes emanare in-
telliguntur , à seipso
expressæ , & revelatæ,
quæ veritatis quasdam
quasi scintillas excu-
tiunt , & accendunt :
nec in ullo priùs , vel
magis elucere istam
gloriam arbitramur ,
quam in illo , per ver-
bum oris ipsius , per-
fecto creationis opere :
in quo omnia adeo ve-
ræ admirationis ple-
na, ut nihil imperfec-
tum, aut cui ipsius non
rectè quadret elogium,
bona fuisse omnia : Ex
quo

quo fit, ut credamus
eos prorsus infannire,
qui maximè miseri-
cordem, & justum De-
um, in primariâ inten-
tione hujusce operis,
aliquid statuisse con-
tendunt, quod in exi-
talem, & miserrimam
destructionem operis
sui cederet. Suppo-
nimus lapsurum Ada-
mum creasse, non præ-
ordinasse, vasa iræ, à
seipsis, ad destructio-
nem præparata fecisse,
non ad destructionem
præparasse, ad diem
mali creasse impium,
non ut, ex antecedaneo
in

in creatione proposito,
ex vi quasi creationis
impius esset, quamvis,
ex se, sua perditio ad
manifestationem g'o-
riae divinae accessura
esset: fecisse hominem
justum, hominē quæ-
sisse inventiones: Por-
ro credimus statuisse
Deum, cuilibet crea-
to, operationem, sibi,
connaturalem, nec stoi-
cam aliquam rebus in-
didisse necessitatem.

COLL. III.

De Prascientia.

SUppponimus Deum
illa sua opera, de
quibus elogium daturus
esset, quod fuerint
bona, vidisse, confide-
rasse, res scilicet om-
nes, secundum illam
agendi connaturalita-
tem, quam illis indi-
turus esset, in secula
quodammodò progres-
suras, nec aliquid, in
corrupta massa, ipsum
latere potuisse, quod
separatim, & distinct-
im,

im, divino illius oculo non apparuit luculenter : Supponimus Adamum, malè, & miserè, libero suo abusu arbitrio, maculas, ejusdem, posteritati suæ derivasse : labentem, & omnes, ex illo, oriundos labentes cum illo, in universis, & singulis suis lapsibus, simul prævidisse Deum : non autè supponimus hanc præscientiam rebus imposuisse necessitatem, ut evenirent, neq; tamèn est, ut illum operis poeniteat, qui omnia, in gloriæ suæ

redundantiam, eventura prævidit.

COLL. IV.

De Providentia.

SVpponimus Deum
omnipotentem, &
maximè sapientem,
creando tantum, potuisse,
instarq; horologii
sempiterni, ordinem
adeò exquisitè
textum, rebus omnibus,
imposuisse, ut in
posterum minimè novâ
providentiâ opus
foret: attamen placuisse,

isse, non quasi actum
agere, sed naturales, &
liberos quosdam a-
gendi modos creatu-
ris, hisce inferioribus
assignasse : in quibus
excerciturus, & osten-
surus esset & potentia
suae magnitudinem, &
sapientiae excellenti-
am : quam suam provi-
dentiam si Deus rebus
subtraheret, sicut de
nihilò factae sunt, sic
planè in nihilum di-
lapsurae essent.

COLL. V.

De Redemptione.

SVpponimus Deum
misericordiæ præ-
vidisse miseros, miser-
tum fuisse, remedium
statuisse, unicum ejus
filium Iesum Chri-
stum, pro peccatis
mundi passurum, mo-
dum convenientem ap-
plicandi istius reme-
dii, ad manifestatio-
nem gloriæ, justitiæ,
& misericordiæ suæ
ordinasse, quos novit,
ex gratia, applicatu-
ros,

ros, sanasse, salvasse,
quos novit neglectu-
ros, dereliquisse, repro-
basse.

COLL. VI.

*De Electione & Repro-
batione sive derelicti-
one.*

DE mediis, modis,
causis, & rationi-
bus electionis, & re-
probationis diù fuit in
Ecclesia tortuosa, &
vexata nimis contro-
versia: in cuius tracta-
tione quam audacter,
&

& temerariò in absconditum consilium, in vias, domini, inper-
scrutabiles irruerunt aliqui? quam intrepida, & Giganteâ fiducia aggressi sunt altitudinem, & profunditatem illam, quibus, ad admirationis extasim raptus Apostolus expavit, divinumq; decretum, in seipsis, ad glorificationem limitatum, quasi palpando, se attigisse somniarunt? Quam sinistrè aliqui, pessimi Christiani, in naturæ viribus causam, rationemque, decre-

decreti collocarunt ?
Quam infelicitè alii,
ex parum cautâ istius-
modi consideratione,
in præsumptionis, &
desperationis scopulos
impegerunt, operaque
pietatis, dum de fata-
litate decreti perpe-
râ, & turpiter Philo-
sophati sunt, omnino
neglexerunt ? Quam
horribile & infandum
est, quod & aliqui, ex
istis parùm sanè intel-
lectis, Deum peccati
authorem, si non in
terminis, at ex conse-
quenti videnter fateri ?
De infaustis his con-

troverſiſ abſit ut nos
pro certo & definito
ſtatuerẽ aliquid aude-
amus : Cum tamen
Deus revelaverit ſe, in
Scripturis, per ſeriem
ferè totam, ſe Deum
miſericordiæ eſſe, in
ſecula ſeculorum vera-
cem, juſtum, mitem,
longanimem, ad ira-
cundiam tardum, ad
miſericordiã promp-
tum, cum conſtet ip-
ſum dixiſſe, & per va-
riarum invitationum,
& exhortationum for-
mas oſtendiſſe, ſe non
velle peccatoris mor-
tem, velle quidem ut
omnes

omnes salvi forent :
non videtur esse, cur
arbitremur voluisse, ut
crederent homines, se,
vel eorum voluntates,
vel suam ad anteceda-
nei decreti inevitabili-
tatem obligasse : Sunt
salvationis, & damna-
tionis media, de qui-
bus nos multotiès, &
seriò vult esse admoni-
tos, de illis liceat, pro
ratione moduli nostri,
& eruditiorum sub ve-
nia dicere, me non vi-
dere rationem in con-
trarium, quare, cum
quæ est ex Deo, per u-
nam, eandemque acti-
onem

onem bonitatis, a seipso, emanantem, recta ordinatio fidei in Christum, resipiscentiæ, obedientiæ, & perseverantiæ sit causa salvationis, perversa, quæ est ex hominibus, damnationis, non, in eadem unitatis ratione, electionis, & reprobationis etiam causæ agnoscantur: Quid? quod pro axioma ponatur ultimum in executione esse primum in intentione? Ultimum hoc novimus esse gloriam ipsius Dei, hanc autem novimus elucere in mediis

diis maximè : Potuisse
Deum, sine miraculis,
ex Ægypto vindicasse
Israelitas, quis ambi-
gat ? minus fuisse glo-
riæ, quis, nisi cœcutiat,
non videt ? Potuisse
mundum sibi reconci-
liasse, sine morte uni-
geniti sui filii, sine con-
ceptione beatæ virgi-
nis, &c. omnes agnos-
cunt Christiani, has
vias redemptionis fu-
isse maximè gloriosas,
non dubitarunt aliqui:
Potuisse, ex absolutâ
sui potentiâ sine me-
diis, salvasse, aut dam-
nasse homines, quis pro

pro confesso non donat ? Fecisse per media, quis ad perfectionem illustrationem gloriæ, bonitatis, justitiæ, & misericordiæ suæ conducere, non videt ? Advertant Christiani, solūmodò gratiosæ consilium voluntatis ejus, bonitatem divinam (quam non nisi æternum terminet, & quæ est ipse Deus) actionum à Deo emanantium, in causa, in ratione esse : Ex quo fiet, ut in contemplatione de mediis, ad sobrietatem sapiant,

pian, in curiosa, abstrusiorum, investigatione, ne ultra modum infaniant, timeant, & caveant.

COLL. VII.

De Verbo Dei, quod diversitas opinionum, in scripturis exponendis, periculosa sit Christianismo.

CUm non aliquid magis fatale, Christianismo compertum sit, quam diversitas opinionum, in Scripturis

ris exponendis, qua usque ad hoc tempus laboravit Ecclesia, & adhuc laborat: ut communio Christiana tandem, aliquandò facta, recta conservetur: Optandum quidem esset, modum explicandæ, & declarandæ veritatis magis certum, & definitum statui potuisse: hoc impetrari non posse arbitramur, si fas sit privatos homines, magistralem, Scripturarum sensum aliis imponere, cum ex hoc eveniat, ut quicquid unus, idemque impe-

imperitus sibi forsan
arroget, ex æquo jure,
ad unum, omnes sibi
arrogent: Quanta hîc
occafio confusionis
quis non vidit?

COLL. VIII.

*Quanam manifestatio
veritatis Scriptura-
rum sit, quæ ex priva-
ta opinione oritur.*

NON defuerunt o-
lim hæretici, qui
aliquid, sibi, quasi ju-
ris in Scripturas vindicantes, vim, & injuri-
am

am verbis inferentes, ex illis opiniones maximè erroneas, infausto quodam omine, seminarunt, hoc accidisse putamus non ex cotantum, quod in literarum cortice hæserint, vel quod latentem, in verbis, sensum minimè eruerint, sed quod privatum, ingenii sui, sensum publico, Ecclesiæ, iudicio preferre maluerint: Quid verò illiterati, rudes, inscii per spiritum suum, arcana scripturarum revelantem, intelligi volunt, neutiquam sano modo

modo explicari posse credimus : Cum evidens sit spiritum, per evidentiam intellectualem, prius habitam, dirigere, & non alio modo proprium, & genuinum scripturarum sensum assequi, quam ex mediis ordinariis memoriæ scilicet, scientiæ, eruditionis, & prudentiæ Dei gratia adjunctis : Aliquid illis, per modum revelationis, accidisse, non adeo perfictæ frontis sunt, ut audeant affirmare : Quid quod inventæ veritatis amores, & delicias,

licias, nesciunt quas,
ex spiritu intus accen-
di in ipsis persentif-
cant? non fallere pos-
sunt hæc? non, ex na-
turæ quadam vi, con-
ceptibus homines in-
dulgent suis? non su-
is maximè hæretici?
Quid quod conceptus
hos non suos, sed quos
suggerit spiritus, esse
clamitent? non illi,
rectè, ad Antyciras,
amandandi, qui, quæ
ipsi minimè intelli-
gunt, credenda aliis
obtrudunt?

COLL. IX.

Quod veritas Scripturarum in sensu verborum, potius quam in verbis consistat.

VIDEATUR divina scripturarum veritas, non in verbis, sed in sensu verborum consistere, cum nulla versio Scripturarum, ex nativo fonte, in vernacula gentium idioma-
ta, ullâ aliâ ratione, videatur authentica, quâ quod, omissis verbis, sensus retineatur: Nec
vere-

vereamur dicere verba,
phrases, & sententias
ex quibuscumque, unde-
quaque; authoribus col-
lectas, ad veram, & ge-
nuinam explicationem
sensus Scripturarum,
Christianis subservire
posse : Quid quod
concionatores aliqui,
quam probe, ipsi vide-
rint, se, in rostris, privi-
legiarios, tametsi non
Papali modo, privile-
giarios tamen se pro-
fitentur, ut verba sci-
licet, quæ in conci-
onibus suis, incogi-
tanter satis, effundunt,
divina, non humana
habenda

habenda sint : Si non volunt idololatriam, sanctimoniâ , adumbratam de novo astruere, dignitatem, & incommunicabilem majestatem divini textus sibi arrogare : quid aliud videantur intendere, quam quæ proferunt verba, in quadam inferiore sensus vicinitate, cum Scripturis æquiparari ? hoc illis videtur maximè interesse, scilicet ne lateat vitium proximitate boni.

COLL. X.

*Qualis sit certitudo, quæ
de sensu Scripturarum,
ex traditione oritur.*

QVamvis constet,
non sine injuriâ,
traditiones omnes ver-
bo Dei scripto æqui-
pollere : sensum ta-
men Scripturarum, ex
patribus & doctoribus
Ecclesiæ, deductum,
& traditum, & in Ec-
clesia conservatum, &
approbatum, quid ni
pro tali traditione ag-
noscamus, in cujus ve-
ritate

ritate acquiescendum,
& à qua minimè dis-
cedendum sit.

COLL. XI.

De Visibilitate Ecclesiæ.

SI quis invisibiles, &
internas rerum for-
mas animadvertens, vi-
riliter contenderet res
ipsas esse planè invi-
sibiles: annon delirio
planè laborare cense-
retur? Quidnam aliud
sibi moliuntur, qui in-
visibilitatē Ecclesiæ,
ex invisibilitate fidei,

C

&

& sanctitatis conantur probare: homines sunt, qui, in Ecclesia, curam gerunt pastorem: obedire tenentur homines: homines hominibus, in mutuis charitatis officiis, subservire jubentur: sacramenta in hominum usum celebrantur: visibilia omnia: quæ si non forent, cæca foret obedientia, cæca charitas, &c. Qui non audit Ecclesiam, sicut Ethnicus, & Publicanus tibi erit: quomodo audiet, quam nec nōrit quidem? Ut

con-

confusio, quæ ex istâ incertitudine oritur, evitetur: non arbitramur omninò sufficere, ut, ex opinione charitatis, æstimeretur Christi sponsa: sed ut ex non minùs certo, & evidenti, quam prudenti judicio cognoscatur. In confesso est Ecclesiam, semper, in Iudæorū, in Christi, in Apostolorum, & in priscis quævisque temporibus visibilem extitisse: Quid ni in cæteris? cum presentiam suam, in finem seculorum, Apostolis

duraturam promissit
Christus : Et constet
dedisse Apostolos ,
Prophetas, Evangeli-
stas, Doctores, Pasto-
res, visibiles omnes ,
pro visibili scilicet o-
pere ministerii, donec
occurrant omnes in vi-
rum perfectum , ad
mensuram plenitudi-
nis Christi, *Ephes. 4.*
11, 12.

COLL. XII.

De Unitate Ecclesiæ.

AD unitatem Ecclesiæ non tantum requiritur, ut inter Christianos una, eademque fides, eademq; leges sint: sed ut mente unâ, & concordia unâ, in mutua membrorum conservatione coalescant. Ecclesiam, per orbem, dispersam unum esse corpus, unum, & unicū illius mysticum caput Christum ag-
C 3 nosci-

noscimus, membra ejus statuisse pastores, & oves, dedisse leges, Apostolos, quasi proreges, vicarios suos subordinasse, presentiam suam, in finem seculorum, promississe, in sacramento, per modum visibilis representationis, se exhibuisse, communionem, ad invicem, inter membra præcepisse; ut de communi consilio, communis omnium pax, & tranquillitas stabilita esset.

COLL. XIII.

De Episcopatu.

CVM legimus, ab Apostolorum temporibus, perpetuam, in Ecclesia Christi, existisse Episcoporum successionem, Patres, Doctores, Martyres, aliosq; Christianos, (de quorum prudentiâ, & sanctitate minimè dubitandum sit) se Episcopali authoritati, cum omni debita reverentiâ, & observantiâ submisisse: Cum ne

C 4 audi-

audivimus quidem ,
ante hæc novitia tem-
pora, disciplinam ali-
am ullibi extitisse, (ni-
si inter foedatos, &
turpissimos hæreticos)
quæ Episcopatu non
claruerit: Quid ni e-
am, à Christo ipso, in
Apostolis suis institu-
tam, & perpetuâ serie,
ab ipsorum tempori-
bus, adeò sanctè ad-
ductam censeamus: ut
non credentes, obedi-
entiam abjicere nefas
sit.

C o l.

COLL. XIV.

*Qualis sit gubernatio
Ecclesiæ ex Episcopa-
tu.*

SVpponimus terra-
rum orbem, vastum,
& immensum, cujus
forſan pars non mini-
ma vix adhuc ſit cog-
nita, inter imperato-
res, reges, principes,
&c. in partes ſuas di-
ſtribui, Evangelium,
ſecundum promiſſa, in
ſuo tempore, prædi-
candum eſſe, in plagis
habitabilibus mundi

omnibus, Apostolos
(forſan ſecundū quen-
dam ordinem præex-
cellentię) in princi-
patus, terrarum orbis,
fuiſſe miſſos, ad Ro-
mam ſcilicet Petrum:
Adjutoresq; , illi, ad-
junctos Episcopos, in
diœceſibus variis, qui
& adjutores ſuos ha-
buerint (ſecundum di-
verſorum locorum ex-
igentiam) hoſque, ad
primam institutionis
normam, ritè elegiſſe,
ordinaiſſe, miſiſſe, nec
probabile ſit, quin eæ-
dem gubernandi rati-
ones, & formæ quas
pri-

primævi patres in suis exercuerunt, in aliis aliorum diocæsis, ex illorum instituto, manent exercendæ.

COLL. XV.

An Apostolis æque ac Petro successum fuit in Episcopatu.

CUm pro concessio sit omnes Apostolos, immediate a Christo, accepisse jurisdictionem in totam, totius orbis, Ecclesiam, fuisse, in dignitate, pares,

res, quibus scilicet promissum fuit, sessuros, cum illo, in regno gloriæ ipsius, judicantes tribus Israelis, *Mat.* 19. Cum non aliquid, ad modum privilegii, speciatim Petro, quod non, generatim, & cæteris Apostolis concessum esse credamus: (Dispertitæ linguæ, tanquam ignis, sedebant super illorum unumquemque, *Act.* 2.) Nec exercuisse Petrum, per modum imperii, jurisdictionem in cæteros ex ulla probabili conjectura colligen-

ligendum sit. Cur magis successum fuisse, in suo Episcopatu, Petro, quam, in suis, cæteris Apostolis, opinemur? Quid ni, separatos, & independentes, æqualitatem jurisdictionis, omnes, habuisse arbitremur? Non sufficiat totus terrarum orbis, in quo diversas, jurisdictionis, potestates exerceant? Non satis sit regna, provincias satis amplas, unicuique assignari? Sufficiat toti orbi unus? Quid quod Moyfes, in terræ quodam

dam manipulo, ad gubernandum, uni parvo populo Israelitico vix sufficiat ? Detur hæc universalis Monarchia Per mare, per terras, per tot discrimina rerum, ex unius arbitrio, ordinanda : Infinita incommoda, quæ vix cogitari, nedum per delegationem suppleri possunt, ex tanta, regionum, longinquitate evenire necesse est.

COLL. XVI.

Quanam sit Romana Ecclesia.

CUM constet Romanam Ecclesiam, in primævis temporibus, velut, inter ignes, Luna minores, cæteris Ecclesiis præluxisse, cæterisq; mæchantibus, castam, & pudicam veritatis conservatricem extitisse: Nec in pessimis, usq; eò, degenerasse censemus, ut in primariis, & fundamentalibus, religionis,

nis, capitibus aberrasse videatur: Quid ni, quamvis, in cæteris, forsan vitiatâ, & temerata, Ecclesiæ tamen nomine honestandam censeamus? Morbidum caput sit, ad periculum lethargiæ proveniens, non tamen à membris abscindendum, languescant mēbra, sed non ideo rescanda arbitremur: Et eo potius, quod in corpore Ecclesiæ mystico, nonnullis membris putrescentibus, & minimè amputatis (zizaniis non avulsis) cætera,

cætera, sine dubio, sana & integra remaneant.

COLL. XVII.

Qualis sit Episcopatus in Anglia.

Non arbitramur esse, in orbe terrarum, hierarchiam magis laudabilem, magisq; cum Monarchiæ fastigio congruentem, aut primitivæ institutioni magis consentaneam, quam quæ, nobiscum, in usu est. Habemus

bemus continuâ successionē, ab Apostolis, in Apostolorum loco, per impositionem manuum Archiepiscopum unum, & alterum, sub utroq; Decanum & Capitulum (a præbendo auxilium Episcopo forsan Præbendarios dictos) Cancellarios, Archidiaconos (in Scripturis an appareant appellationes istiusmodi quid interest? stolidi de nominibus est concertatio, cum de re constet, adjuutores omnes sunt) Habent & alios, curarum

rum suarum, participes. Sunt & nobiscum, inferioris tituli, episcopi, qui nec coadjutoribus suis destituntur: Sunt hi omnes, pro ratione muneris sui, pariter, subordinati. Nec, cum nihil præcipationi, nihil temeritati relictum sit, deesse putamus aliquid, quod ad perfectissimam, gubernandi, decentiam conducere videatur. Quid quod zelotæ aliqui, ineptè satis, non sine fastu, contendunt, gubernationem Episcopalem,

palem, esse nimis superciliosam, in fratres, dominationem? Quid quod pastores parochiales, ex suffragio imperitæ plebis electos, & illos forsan laicos, in parochiis suis tenere Episcopatum dormitent? qui ipsi miselli homines, ad gubernandum indocti, & prorsus inepti, fanatico dictante spiritu, in optimates quoscunque viros in ipsos reges impingunt: quantæ confusionum, hæreseôn, dispariumque opinionum segetes, ex ista,

ista, quam affectant, in gubernando paritate, pullulaturæ sunt, vix cogitatione comprehendi posse opinor.

COLL. XVIII.

Qualis sit authoritas Regum & principum in Ecclesiam.

CVM vix sit regnum, principatus, &c. in quibus non aliqui subditorum, ex gratia regum, &c. privilegia, exemptiones, & immunitates suas, quasi

quasi ad aliquantulam
regalitatis participa-
tionem, jure quodam
hæreditario posside-
ant: Quid ni immuni-
tates, & privilegia sua,
longa antiquitate tra-
ducta, retineat Eccle-
sia. Multis parasangis
digniora, & principa-
lora, ipsius membra
reges, & principes
Christianos, in domi-
niis suis esse agnosci-
mus: Membra qui-
dem, & filios Eccle-
siæ se esse habitos re-
jecisse, contempnissse,
non unquam audivi-
mus. Obediunt, si-
mulq;

mulq; regnant, jura,
quibus gubernari se
permittunt, sua sunt,
vitalitatem nativam
ex præpositis Eccle-
siæ, tanquam ex cor-
de, recipiunt, vigorem,
& vivacitatem acti-
vam ab ipsis, tanquam
ex capitibus, derivant.

COLL.

COLL. XIX.

*Deum legis naturæ au-
thorem esse.*

CUm Deus, æterna
& divina sibi lex,
author naturæ sit, le-
gis etiam naturæ au-
thorem esse agnosci-
mus : Dando scilicet
creaturis convenien-
tes, ad ordinationem
sui, dispositiones : ho-
minibus maximè, in
quorum cordibus le-
gem fuisse scriptam
testatur Paulus 2. ad
Rom. nec dubitandum
est,

est, mandata prius,
quam in tabulis, digi-
to Dei, scripta sint,
homines, æquè, ad ob-
servantiam obligasse:
Cum constet, ex vi il-
lius legis, Abelem, &
Patriarchas, Deo om-
nipotenti, obtulisse sa-
crificia, multaq; alia
accepta pietatis opera
præstitisse: Cainum
& alios, propter præ-
varicationem legis i-
stius, Deo exosos fu-
isse.

COL. XX.

*Amisſum in Adamo, in
Chriſto quomodo reſti-
tutum.*

SVpponimus Ada-
mum, in ſe, & in
ſuis, felicem conſti-
tutum, conditionali-
ter tamen felicem,
felicitatem, ex diſo-
bedientia, amiſſiſſe :
Nec expectandum eſt,
cum natura in Adamo
maximè corrupta, &
vitiata ſit, ut, ex tam
polluto fonte, limpi-
dæ procedant aquæ :
Ceci-

Cecidisse Adamum, in illoq; genus humanum omne: Christum (dando uberiores obediendi, & perseverandi gratiam) Adamum, & cum illo omnes, ad media scilicet excellentioris beatitudinis, (quæ ad finem, rectè ordinata, conducant) restituisse credimus.

D 2   Col.

COLL. XXI.

*Natura si non, ex Deo,
adjuta spiritualia non
intelligit.*

CVM homines, in
suis puris natura-
libus, quæ Dei sunt,
minimè intelligant:
nec quæ tendunt ad
bonum spirituale, ut
par est, considerare, ne-
dum appetere videan-
tur: Ne existimemus
legem, in membris, re-
bellantem, nisi ex ad-
jutorio Dei excitantis,
dirigentis, & assisten-
tis,

tis, in aliquem ordinem, quoad spiritualia, reduci posse : Nec, in Iesu Christo, dene-
gasse se hominibus putemus Deum : Cum constet cœlos, & firmamenta gloriam ejus enarrare, & esse illa visibilia, ex quibus vult ejus invisibilia intelligi, conscientiis scilicet hominum testificantibus, & cogitationibus sese mutuò accusantibus, sive etiam excusantibus : nec putemus quin, ad hæc, generalis concursus gratiæ sufficiat : Nec

repugnare, pro bono & convenienti usu specialioris, in Christo, gratiæ, Deum humano generi in temporalibus succurrere, & quoad spiritualia etiam promovere: Dando scilicet propter Christi sanguinem, non propter pretium operum, spirituales suas divitias fidem, spem, charitatem, poenitentiam non poenitentiam, &c.

COL.

COL. XXII.

*Deus prius dat fidem
spem charitatem &c.
quam in actu consum-
mato iustificat.*

Supponimus tripli-
cem justificationis
considerationem, 1. in
actu inchoativo, 2. in
actu progressivo, 3. in
actu consummato. Cum
nostra consummata ju-
stificatio pendeat ex
Dei complacentia, cui
sine fide placere im-
possibile sit, cum fides
absq; suis consequen-

tiis mortua, nec omnino Deo accepta sit, necesse videtur non tantum fidem, sed consequentes fidei operationes spem scilicet, charitatem, &c. præcedere in actu scilicet, ad minus desiderii, exercito, consummatam Iustificationem.

COL.

COL. XXIII.

*Ex quibus dicatur fides
substantia rerum spe-
randarum, &c.*

CUm Apostolus II.
ad *Hebr.* non ex alio respectu videatur appellare fidem substantiam rerum sperandarum, argumentum non apparentium, quam quod fundamentum, siue basis sit, ex quibus, evidentè, asurgunt omnia, quæ ad spem, & expectationem futuræ beatitudinis

dinis adducant : Operæ pretium forsan sit, si consideremus quænam sit ista fides, quænam consequentiæ illi connaturales & quâ ratione dicantur effluere.

COL. XXIV.

*Quænam sit fides de qua
Apostolus.*

SUppponimus fidem de qua dicit Apostolus substantiam esse rerum sperandarum, &c. Iustificantem esse,

se, ex qua vivit justus, vitam scilicet, gratiæ, spiritualem, divinis veritatibus non tantum assentiendo quod veræ sint, sed quod fide, assensuque suo maximè dignæ sint : usq; eò, ut pro certo statuatur in Christo, per Christum, & propter Christum (in quo omnis habitat plenitudo) & non aliter, nec aliundè quærenda esse auxilia, necessaria omnia, quæ ad inchoationem, progressum, & perfectionem vitæ spiritualis conducant.

COLL. XXV.

*Divinas veritates æquè
credendas esse.*

QUamvis veritates
divinæ omnes nō
sunt æquè cognitu ne-
cessariæ, statuatur ta-
men eadem omnium
certitudo, eademq; (si
authoritatem spectes
sive Scripturarum, sive
Ecclesiæ) certitudinis
evidentia, æquè cre-
dendas esse omnes ar-
bitramur, scilicet non
aliā credendi ratio-
nem, nedum pleropho-
riam

riam ad unam veritatem, istius generis, accedere, quam quæ, ex æquo jure, & ad cæteras etiam pertineat.

COLL. XXVI.

De effluentia consequentiarum fidei ex fide.

INchoativè per fidem justificat Deus, dat scilicet, propter Christum, cognitionem, ex cognitione fidem, ex fide spem, si-ve fiduciam, ex fiducia charitatem, ex charitate

ritate adhæſionem, obediendi & complacendi deſiderium, &c. ex iſto deſiderio meritum Chriſti ſalubrium applicationem, ex iſta applicatione ſanctificationem, ſive obſervantiam mandatorum, ex iſtis omnibus, in actu ſcilicet conſummato juſtificationem, ex illâ ſalvationem : Quæ omnia, cum efficaciter, per canalem Dei gratiæ, ex fide, tanquam ex principio, ſive radice (per connaturalitatem omnium ad fidem, & ad ſe

se invicem) effluere videantur : Quæcunque ab aliquibus horum proveniunt, ad fidem, tanquam ad omnium originem, referenda sunt : Et in hoc sensu arbitremur Apostolum 3. ad *Rom.* locutum esse, per fidem homines justificatos iri, scilicet per fidem elicituram, ex consequentiis suis operationem, non per opera antecedanea, nedum subsequencia minimè ex fide elicita. Apostolum verò Iacobum statuisse opinamur ad justificati-

cationem illorum, qui fuerint, per fidem, jam initiati, opera ex fide elicita, non fidem minime opera elicientem requiri: Et hunc fuisse sensum Apostoli Pauli, exindè liquet, quod in subsequente versu testatur ex illis quæ dixerat non inanem reddi legem, quin potius stabilitam iri.

COL. XXVII.

*De connaturalitate fidei,
ad spem firmam sive si-
duciam.*

CVM corde creden-
dum sit pro pecca-
tis mundi mortuum
fuisse Christum, san-
guinem ejus, fontem
esse, in quo Iuda, & Ie-
rusalem laventur, hu-
manas infirmitates sa-
natum venisse, portare
paratum esse, peccato-
ris mortem non velle,
quassatam arundinem
non fracturum, linum
fumi-

fumigans non extincturum, excitare, adjuvare, invitare, pulsare, aperientibus coelestes ipsius dapes largiturum, simulq; coenaturum se, promississe, ad faciendum plus, quam vel loqui, vel cogitare possumus potentem esse, cum de natura spei sit, ut de mediis speretur, si de fine, credant Christiani spem ex fide connaturaliter eliciendam esse.

COL. XXVIII.

*De connaturalitate fidei
& spei ad charita-
tem.*

CUm corde creden-
dum sit Deum (in
quo spes nostra repo-
nenda est) esse summè
bonum, gloriæ, ma-
jestatis, justitiæ, & mi-
sericordiæ plenum,
omni affectu, & desi-
derio dignum, præ il-
lo sordescere alia quæ-
cunque, ipsum dedisse
Christum, dilexisse
nos priùs, res ab illo
spe-

sperandas, non tantum
esse, quæ sunt hujus
vitæ, sed cœlestem eti-
am Ierusalem, gaudia
illa quæ non vidit o-
culus, nec audivit au-
ris, nec in cor homi-
nis unquam intrârunt.
Cum hæc, et hujus-
modi, quæ in scriptu-
ris multa credant ho-
mines, et simul spe-
rent, Deum propter
seipsum, proximum
propter Deum dilige-
re, fidei et spei connat-
urale opus existime-
mus.

COLL. XXIX.

*De connaturalitate fidei
spei & charitatis ad
adhæſionem, & ad o-
bediendi & compla-
cendi deſiderium.*

CUm ex naturâ fit,
& experienciâ cõ-
pertum, eos, qui maxi-
mè amant, ex proxi-
mitate objecti maxi-
mè delectari, Adhæſit
cor Sichemi Dinæ,
Genes. 34. Cum etiam
corde credendum fit,
præ omnibus diligen-
dum eſſe Deum, Ho-
mines

mines propriis viribus destitutos, infinitis etiam periculis ex se, Satana, mundo imminentibus obnoxios, vanum esse hominis adiutorium, salutem, quæ aliundè quam cœlitùs expectatur, frustraneam esse, tantummodo Deum esse petram, turrim defensionis, a quo abscindi nihil queat, in præsentia cujus gaudii sempiterni plenitudo, quid aliud sequitur quam ut cum Iacob Deo, pro benedictione, adhæreamus, prius quam bene-

benedicat non dimit-
tamus : Si vel occidat
Deus confidit Iob :
Sub umbra alarum
Dei David tutus spe-
rat, in domo Iehovæ
quietus manet : Non
mors, non vita Paulum
à charitate Dei in
Christo separabit :
Mortuo Isaaco Abra-
hamus de semine secu-
rus perstat : Mœniis
Ierichu obrutis, obli-
ta familiæ, adhæren-
do, secuta Rachab du-
rat : Securos de pro-
missis, arcanorumque
Dei minimè curiosos,
Patriarchas credidisse,
spe-

sperasse, dilexisse certum sit, adhærere non minus connaturale quàm diligere existimandum est. Quique Deo amando adhærent, testimoniis ejus inhærent, gustant, & vident bonum esse Iehovam, jugum Christi suave, onus leve, mandata purissimo auro desiderabilia magis, melle suaviora, ex quâ dulcissimâ experienciâ obediendi tandem, & complacendi desiderium eliciunt : In Psalmis quam frequens Prophetæ in piis hisce, de
man-

mandatis exultationibus ? Quam totus in his, in Psalmo centesimo decimo nono, quasi ex hinc in cœlum raptus ? Quam in arduis pietatis operibus gaudentes Dei filii ? quam præstò in oblatione Isaaci Abrahamus ? In afflictionibus, cum Dei populo, quam contentus Moyses ? Quam cupidus dissolvi Paulus, & esse cum Christo ? quam aspirat ad conformitatem cum servatore ejus, in afflictionibus, tribulationes istius seculi

E   culi

culi non dignas gloriâ
revelandâ æstimans?
Quam lætantur Apo-
stoli, se habitos, pro
Christo, suppliciis
dignos? Quæ omnia,
& alia infinita in scrip-
turis occurrentia ex
credendo, sperando,
diligendo, desiderium
quoq; obediendi, &
complacendi connatu-
rale esse indicant.

COLL.

COL. XXX.

*De connaturalitate fidei,
&c. & complacendi
desiderii ad applicati-
onem.*

CUm fides, spes cha-
ritas &c. (gratiæ
cōncatenatæ) separa-
tas, & distinctas con-
siderationes, diversos-
que essendi modos ha-
bere videantur, cum
applicatio ex parte ho-
minis, (applicat qui-
dem spiritus, homini-
bus etiam ex gratia
applicantibus) non ex
alia ratione procedat,

E 2 quam

quam ex amplexu amoris & desiderii, quid ni ex obediendi, & complacendi desiderio applicationem quoq; effluere existimemus.

COL. XXXI.

*De connaturalitate fidei,
&c. & applicationis
ad sanctificationem.*

Cum fides, spes, charitas tametsi sint dona spiritus sancti, ab imbecillitate nostra cōtagium tamen hauriant,

riant, tantòq; absint à perfectione, ut etiam aliquâ ex parte vitiosæ (si Deus examinare velit) reperiantur: minimè acceptæ divinæ justitiæ esse possunt, nisi defectus suppleantur, ex gratia, per meritum Christi applicationem: Cum ex istâ applicatione, per renovationis modum, sanentur infirmitates, corda dilatentur, viresque restituantur, quid ni sanctificationem nostram, ex applicatione connaturalitè emanare dicamus.

COL. XXXII.

*De connaturalitate fidei,
&c. & sanctificationis
ad justificationem.*

CV M purificatio
cordis, sanctifica-
tio, observantia man-
datorum, non nostra-
rum virium, in nobis
licet imperfecta, ac-
cepta tamen Deo sit,
ex iustitia Christi, per
quam sui ipsius san-
guine ingressus san-
ctuarium, satisfactio-
ne suâ perfectâ indi-
gentiam nostram com-
plet:

plet : Quis intentabit
accusationem contra
electos Dei Deus est
qui justificat *Rom. 8.*
vers. 33. qui interpel-
lat pro nobis *vers. 34.*
quid ni effluentiam
connaturalem in istis
etiam agnoscamus.

COL. XXXIII.

*De connaturalitate fidei,
&c. & justificationis
ad salvationem.*

DEi regnum iniqui
non consequen-
tur, in illud immun-

E 4 dum

dum non intrabit, sed
in Christo abluti, san-
ctificati, sancti sine
maculâ, irreprehensi-
biles, nuptiali veste in-
duti, præ nive albe-
scentes, cum justifica-
ti sint, Quid ni in reg-
num pro illis præpara-
tum in Domini sui
gaudium eos intrare
congruum etiam sit.

COL. XXXIV.

Efficaces Dei misericordias non recte dici leves suasiones.

CV M homines ex
Adami lapsu miseriarum suarum ignari, in miserrimas angustias, usq; ad extremum redacti sint, propriis viribus destituti, quo se extricent non habeant : Cum agnoscendum sit Deum propter Christum dare hominibus adeò miseris cognitionem,
E 5   sen-

sensum, doloremq; calamitatum suarum, in periculosissimis itineribus, errantibus deviiis perditis ad requiem suam viam monstrare, tramitem designare, impedimenta removere, in via consolari, fame, siti afflictiis gratiâ suâ succurrere, offerre panem vitæ, cibum non perituum, aquas, de quibus qui biberit, non unquâ sitiat: Quid ni libere, ex libero scilicet arbitrio, homines miserrimi, ex gratia potentèr adjuti progrediantur? quid ni

ni ex viaticis a Deo
oblatis edant, bibant :
Nunquid enim homi-
nes, natura brutis ina-
nimalibus inferiores,
in humanitatem im-
pegerunt, in conver-
sione sua trunci stipites
facti ? Quod homines
sumus ex Deo esse ag-
noscimus, nonne etiam
supra humanitatem, a-
liquid habent in hisce
homines quod danti
acceptum ferant ? Non
ex hisce verè discerne-
re dicatur Deus ? Non
efficaciter dat vitam,
qui posse dat, & effi-
cacia ad vitam media ?

Quæ-

Quænam superbiendi materies, plusquam puerilis, & inepta foret gloriatio: Adeonè frustra sunt, blanditiæ, in scripturis infinitæ ferè promissiones, invitationes, exhortationes, &c? Absit, cum nullus suavior agendi modus, Deo magis gloriosus, majestati, sapientiæ, justitiæ, & misericordiæ divinæ cōsentaneus magis excogitari videtur posse, quam in creaturam, ad divinitatis participationem, natam divina, & supernaturali, istiusmodi,

usmodi, viâ agere.
Horrendum esse existimamus, ex suâ naturâ maximè efficaces, & transcendentis Dei misericordias, irridendo, levium suasionum, nomine appellari.

COLL. XXXV.

Quænam sit salutis nostræ certitudo.

Qui in præfenti de futura beatitudine, absq; ulla hæsitacione, se certos esse asserunt, quid, usq; ad extre-

extremum vitæ, salutem suam operentur ? Quid diligentiam, usquæ ad fidem, continuent, ut, in fine, firmam sibi faciant electionem ? Quid de perseverantiâ, ad finem, sibi molesti sint ? Quid vigilant ? Quid jejurent ? se miseros, forsan, fuisse, non esse agnoscant, cantent alleluja, gratias agant, de importunis precibus minimè solliciti sint : Quid Deus indat timorem cordibus eorum, quo custodiantur ne discedant ? Quid timo-

timorem, semen illud
in bonis remanens, qui
nè peccent contineat,
1 *Ioh.* 3. Quid ità sol-
liciti sint, ut ab operi-
bus diaboli, peccatis
scilicet se abstineant?
quodcunq; criminis
admiserint, præteri-
tum, & futurum con-
donatum esse, jamdu-
dum, certi sunt: Nec
illis cor fraudulentum
super omnia, plus satis
cognoscunt. Nonnè
mortalia gerunt cor-
pora in quibus noluit
Apostolus ut pecca-
tum regnet? De reg-
nante scilicet peccato
minimè

minimè cavendum for-
san putent : Cum non
sint præpotentes ini-
mici, à quibus timea-
tur. Inutilis labor vi-
detur stultus, nec est
ut ad futurum certa-
men accincti, & præ-
parati sint, qui victori-
am, ut volunt, adeo
plenam, & perfectam,
non quidē omninò ex-
torquendā possident :
arma militiæ suæ de-
ponant. Non sic se ha-
bet cum Dei filiis, to-
ta vita eorum militia
est super terram, non
adversus carnem, &
sanguinem, sed adver-
sus

sus principatus, potestates, principes tenebrarum hujus seculi, & spiritus aeris hujus, *Ephes. 6.* Ab his hostibus magnos, & fortes athletas quondam profligatos audierunt, optimos Dei servos trepidantes viderunt: Suas ut agnoscant infirmitates, ad restorationem virium, iterata, Dei ut invocent auxilia, armaturam ut à Deo petant, multa admonent exempla: Habent, ex Dei gratia, multotiès & possident fiduciam, spem scilicet fir-

firmam, plus quam virilem, ex fide sua in Christo elicitam, in sinu suo repositam, quæ non confunduntur, at exhæreditationem, & verberationem, ut filii, & fideles servi, non ex desperatione timeant: Bonum ambiunt certamen, cursum ut peragant, fidem ut ad finem servant, in fine, tempore retributionis appropinquante, coronam justitiæ ut assequantur, illis in voto, in desiderio est. Vita eorum spiritualis, & salus, ex Dei gratia, satis certa,

certa, cum Deo recondita, quamvis ipsis ignota. Ex gratiâ & infinitâ, sui, misericordia, det Deus hanc spem, & suavissimam hujus spei plerophoriam, ampliorem non expectamus.

* * *

FINIS.